

rozását. A kiegészítő finanszírozásnak pedig elsősorban az lenne a feltétele, hogy az alapok rendben legyenek. Erre viszont senki sem hajlandó.

Az iskolák mindegyike mögött valamilyen alapítvány áll. Folyamatos pénzelésük nem megoldott. Hiába segítette ezeket egy-két magánszemély az alapításkor. A mai magyarországi jövedelmek, különösen az oktatásban érdekelt értelmiségiek jövedelme nem nagyon teszi lehetővé, hogy folyamatosan juttassanak nagyobb összegeket ilyen célra. A vállalkozók, vállalkozások érdekeltsége gyenge, már az is nagy szó, ha időnként kisebb összegeket utalnak át.

Mindezek ismeretében illuzórikusnak látszik, hogy a közoktatási megállapodás feltételeként az iskoláknak ki kell mutatniuk az oktatás ingyenességét. Hiszen az önkormányzati iskolák jelentős része sem tud megélni a normatívából. Nyilván a magániskolák sem képesek erre, még ha csak a legszűkebb alapellátást vesszük is. Hogy mégis ki tudja mutatni az ingyenességet, az a jogszabály értelmetlenségét tükrözi.

Hogy mi lehet a megoldás? Először is kormányzati, megyei vagy – Budapest esetében – fővárosi szinten el kellene dönteni, hogy van-e olyan szegmense (pl. hátrányos helyzetűek speciális oktatása, oktatási kísérletek) az oktatásnak, amelyet magániskolai formában célszerű támogatni. Amennyiben igen, határozni kellene arról, hogy milyen finanszírozási formában (pl. szülők, helyi és fővárosi önkormányzat részesedése), s milyen feltételek mellett (szakmai kritériumok, időtartam) támogathatók ezek az intézmények. Pozitív döntés esetén viszont mindent el kellene követni, hogy az ilyen kritériumokat teljesítő magániskolák nyugodt körülmények között dolgozhassanak, s egzisztenciális helyzetük ne legyen rosszabb, mint az önkormányzati iskoláké. Mindez nem zárja ki, hogy más magániskolák is támogatáshoz jussanak, de garanciavállalás nélkül. Egy ilyen differenciált módszerrel talán el lehetne érni, hogy a magánkezdemenyezések ne fulladjanak kudarcba, pusztán azért, mert a szülők anyagi helyzete és a helyi önkormányzatok politikai érdeke nem teszi lehetővé megvalósításukat. Azok a kezdeményezések viszont, amelyek nem szolgálnak ilyen – garanciavállalással támogatandó – célt, keressék meg az eddigieknek megfelelően a finanszírozási csatornákat. Egy ilyen állami, megyei (fővárosi) és városi (kerületi) összefogással megvalósított támogatási rendszer talán képes lenne hosszabb távon is biztosítani az oktatás sokszínűségét, öntevékeny megújulását.

Györgyi Zoltán

ÖNKORMÁNYZATI NÉGYKEZES

Az önkormányzati törvény lehetővé tette, hogy a helyi önkormányzatok maguk dönthessék el, akarják-e működtetni a településükön lévő iskolákat. A helyi önkormányzatok általában éltek ezzel a lehetőséggel, így a korábban megyei tanácsi fenntartású középfokú iskolák többsége a helyi önkormányzatok irányítása alá kerültek. Az elmúlt négy év tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a helyi önkormányzatok nem minden esetben döntöttek megalapozottan, és a fenntartóváltás nem biztos, hogy az iskola érdekeit szolgálta. Azóta már több önkormányzat felülbíráltá döntését, és egyre növekszik azoknak az iskoláknak a száma, amelyeket a helyi önkormányzatok visszaadnak a megyei önkormányzatok kezelésébe.

Esettanulmányunk egy Pest megyei szakképző iskola történetét mutatja be, amely 1990-ben a helyi önkormányzat fenntartásába került, majd három évvel később ismét a megyei önkormányzat kezelésébe tért vissza.

A megyei önkormányzat intézményhálózata

1990 előtt 65 oktatási intézmény tartozott a Pest Megyei Önkormányzathoz. (Ebből 19 volt gimnázium, 30 volt szakközép- és szakmunkásképző iskola és 16 tiszta szakmunkásképző intézet.) Az akkori művelődési osztály 32 főből állt. A választások után a létszám 3 főre csökkent. Az elbocsátottak részben új állást találtak maguknak (sokan visszamentek tanítani), részben az utcára kerültek.

Pest megyében összesen négy intézmény maradt a megye kezelésében, azaz négy intézmény esetében döntött úgy a helyi önkormányzat, hogy nem kívánja üzemeltetni a településén lévő iskolákat. (Ilyen volt a szigetszentmiklósi közgazdasági szakközépfiskola, és a Csonka János Műszaki Szakközépfiskola és Szakmunkásképző, Dunakeszin a 201-es Szakközép- és Szakmunkásképző, és a biatorbágyi Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet.) Ezzel a négy intézménnyel kezdte meg működését a megyei önkormányzat, de az intézmények száma az elmúlt négy év alatt tízre növekedett. (1993-ban került a megyéhez másik két intézmény, 1994-ben pedig újabb négy.)

Vagyis az első négy év azt bizonyította, hogy a helyi önkormányzatok nem mérlegelték minden esetben alaposan a döntésüket, és egyre növekszik azoknak az iskoláknak száma, amelyeket a helyi önkormányzatok visszaadnak a megyének. A törvényi szabályozás szerint egyébként a helyi önkormányzatok bármikor át- és visszavehetik a településükön található középfokú intézményeket, és ők döntenek arról is, hogy csak az intézmény fenntartását adják át, vagy a tulajdonjogot is. Az intézményeket tehát a megyei önkormányzatoknak bármikor vissza kell adniuk, ha ezt a helyi önkormányzat kéri. Az átvett intézmények között vannak olyanok, ahol a tulajdonjogot továbbra is a helyi önkormányzat gyakorolja, de vannak olyanok is, ahol a tulajdonjogot is átadta az önkormányzat a megyének.

1991-ben az első négy intézménynél gyorsan döntött a helyi önkormányzat, így ezeknek az intézményeknek a költségvetését már a megyei önkormányzat fogadta el. Az átadás 2–3 hónap alatt rendeződött. 1993 után a Közközműügyi Törvény szabályozta az átadás-átvételt. Eszerint ha a település önkormányzata úgy dönt, hogy nem kívánja a középfokú közoktatási intézményt fenntartani, akkor a megyei önkormányzathoz küld egy határozatot, és a bejelentést követő év július elsejével köteles átvenni a megye az intézményt.

Ahol csak a fenntartást vette át a megyei önkormányzat, ott megállapodás született az átadó önkormányzattal, hogy a városnak, mint tulajdonosnak az épület karbantartásával kapcsolatban milyen kötelezettségei vannak. Ezeket a megállapodásokat nem minden helyi önkormányzat tartja be. Az iskolaigazgatók visszajelzése alapján sok iskolában 1991 óta semmiféle felújítás, karbantartás nem történt. A megyei önkormányzat mint fenntartó, függetlenül attól hogy övé e a tulajdonjog, nem zárkózik el attól, hogy támogatást adjon az intézménynek a sürgős munkálatok elvégzéséhez (például beázás esetén).

A szakmai felügyelet

Az önkormányzati törvény nemcsak a tulajdonjog és fenntartás tekintetében hozott változást, hanem a szakmai felügyelet kérdésében is. Korábban a teljes szakmai felügyeletet a megyék látták el, ami a törvény életbelépésével megszűnt. Ezzel együtt megnövekedett az intézmények szabadsága. Ennek van jó és rossz oldala is. Többek szerint az önállóság mára odavezetett, hogy inkább gazdátlanok mint szabadok az intézmények, és ők maguk is érzik a hiányát annak, hogy semmiféle szakmai irányítást nem kapnak. A Pest Megyei Önkormányzat ezen úgy próbált segíteni, hogy igazgatói munkaközösséget hozott létre. A munkaközösség munkájában a megye összes iskolaigazgatója részt vehet. A munkaközösség üléseit a megye szervezi meg, olyan előadókat hív, akik az iskolák szakmai munkáját segíteni tudják.

Folyamatos szakmai kontroll helyett a megyénél jelenleg csak az iskolák szakmai munkájának nyomonkövetése folyik. Ez egyrészt iskolalátogatások és kihelyezett ülések, másrészt az iskolák dokumentumainak (tantárgyfelosztás, éves munkaterv, az igazgatók pedagógiai programjai) elemzése útján zajlik.

Az iskolák szakmasztruktúrájának kialakításába ma már nincs beleszólása a megyének. Korábban kettős engedélyeztetéséhez volt kötve az iskola, ha új szakmát akart bevezetni. Először a megyével kellett egyeztetnie, aztán a Művelődési Minisztérium hagyta jóvá a profilokat. Ebben az engedélyeztetési rendszerben jelen volt a szakmai kontroll, indokolni kellett az új szakmai profil bevezetését. 1991-től minden ilyen döntés a fenntartó önkormányzatához került. A helyi önkormányzatok többsége viszont nem volt elég tájékozott, így legtöbbször jóváhagyta az iskolák javaslatát anélkül, hogy megvizsgálta volna az adott képzés feltételrendszerét. Ez a döntési mechanizmus egyaránt érintette a szakképző intézményeket és a gimnáziumokat. Pest megyében például 15 hat- és nyolcosztályos szerkezetváltó gimnázium alakult az utóbbi három évben, amit főként általános iskolák hoztak létre beiskolázási arányaik megtartására. Azt, hogy szükség van-e ennyi gimnáziumra, senki nem vizsgálta.

Korábban a megyéknek megvolt az a koordináló szerepük, hogy egy régió belül nem engedélyezték ugyanazt a képzési típust vagy szakmát több iskolának egyszerre. Ez a szerepük megszűnt. Korábban az összes beiskolázási statisztika a megyéhez futott be, teljes áttekinthetőség volt az intézményhálózatról. Ez a feladat most a KSH-hoz került, ahol az adatok szakmai pontosságát nem tudják ellenőrizni, csak azok számszaki helyességét.

A települési önkormányzatok sokra tartják önállóságukat. Ritkán fordul elő, hogy valamilyen ügyben a megyei önkormányzatok véleményét kikérlik. Azt, hogy a helyi fenntartásban lévő intézmények milyen profilváltásokat vezetnek be, a megyék nem tudják meg a hivatalos csatornákon, csak informális kapcsolatokon keresztül. Az egyetlen hivatalos információforrás az Országos Pályaválasztási Útmutató, mert az ehhez szükséges adatokat a Pest Megyei Önkormányzat gyűjti össze.

A megyei önkormányzat oktatási programja

A Pest Megyei Önkormányzat nem készített oktatási koncepciót, mert arra vártak, hogy elkészüljön a közoktatási törvény végrehajtási rendelete. Aztán arra vártak, hogy elkészüljön a Szakképzési Törvény, az OKJ, és a NAT. Úgy vélték, hogy amíg ezek nincsenek meg, addig nincs értelme bármiféle koncepciót készíteni. Ennek ellenére a megye két dolgot sugallt az intézményeknek. A szakképző intézményeknek a hároméves képzés mellett a szakközépiskolai osztályok bevezetését. Ennek eredményeként az iskolák a négyéves képzést folyamatosan bővítették, minden évben akadt egy-egy ilyen profilmódosítási kérelem. A szakbizottságok, majd a megyei közgyűlés ezekhez a kérelmekhez minden esetben hozzájárultak. Egyetlen iskola maradt (a biatorbágyi szakmunkásképző), amely még mindig csak a hároméves képzést folytatja, mert nem tudnak olyan feltételeket biztosítani, ami a négyéves képzéshez szükséges lenne. A megye emellett még egy képzési formát preferált, a szakmunkások szakközépiskolájának kétéves intenzív nappali tagozatát. Ez jelenleg négy intézményben működik. Ennek a képzésnek az adott iskolákban már hagyományai voltak, hiszen ezek az iskolák korábban levelező szakközépiskolai képzést folytattak.

A finanszírozás

A megyének komolyabb beruházások finanszírozására nem volt lehetősége. Az a négy intézmény, amelyik eredetileg a megyénél maradt, nem szorult felújításra (az egyik iskola pl. az előző évben épült). Új építkezésre sem került sor, mivel a megye iskolahálózata a 90-es évekre

ügy felduzzadt, hogy nem volt szükség új intézményre. A dunakeszi szakképző iskolában a kollégium egyes helyiségeit alakították át tanműhellyé, mert a korábbi vállalati tanműhelyek megszűntek. A menetközben átkerült intézményeknél a Szakképzési Alapból gazdálkodtak az iskolák. Épület-felújítások és karbantartások minden intézményben történtek. A legutóbbi évben közel 100 milliót költött a megye erre.

Jelenleg úgy látják, hogy a megye helyzete alapvetően nem fog megváltozni. Ehhez az önkormányzati törvény módosítására lenne szükség. A megyének nincsenek olyan bevételi forrásai, mint a településeknek, mert a megye nem tud helyi adókat kivetni. Az illetékbevételek rendszerének megváltoztatása a megyéket ugyancsak hátrányosan érintette. Az első évben ez mínusz 450 millió forintot jelentett. Korábban az illetékbevételek egy bizonyos százalékát kapta meg a megye bevételeinek arányában. Az új törvényi szabályozással minden megye azonos mértékű támogatásban részesül nagyságától függetlenül. Így a bevételi források szűkebbek lettek. Ha tovább növekedne az intézmények száma, a megyének nem lenne pénze a finanszírozásukra. Nem lesz tartaléka arra sem, hogy a normatíván felül támogatást adjon. Pedig az intézményhálózat további növekedése várható. Eddig már két igazgató is jelezte, hogy az önkormányzat át akarja adni iskolájukat a megyének.

Egy eset a sok közül

A gödöllői Madách Imre Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola 1994. január 1-jétől került át a Pest Megyei Önkormányzat tulajdonába és fenntartásába. Az iskola 1971-ben épült. Jelenleg 1380 tanulója van, tantestülete több mint 70 főből áll. Az iskola szakmunkásképzést folytat fémipari, építőipari és szolgáltatóipari szakmákban, speciális szakiskolai képzést a fémipar, a textilipari és a háziasszonyképzés területén. Szakközépiskolai osztályaik is vannak, ahol mezőgazdasági gépszerelő, elektroműszerész és női ruhakészítő szakmákat oktatnak. 1971-ben az iskola még a város tulajdonában és a fenntartásában működött. 1979-ben a fenntartói jogkör a megyei tanácshoz került át. Ez az állapot a rendszerváltásig tartott. Az önkormányzati törvény életbelépése után a település átvette az intézmény fenntartását, de két év után maga a helyi önkormányzat kezdeményezte az iskola visszaadását.

A helyi önkormányzat álláspontja

A helyi önkormányzat 1990-ben úgy nyilatkozott, hogy minden oktatási, egészségügyi és szociális intézmény fenntartását felvállalja, amelyek azelőtt a megyéhez tartoztak. A város úgy gondolkodott, hogy az összes településen található intézmény a település irányítása alá kell hogy tartozzon. Így kerültek át a város tulajdonába és fenntartásába a szakmunkásképző intézet, a gimnázium, valamint a szociális intézmények (rendelő intézet, szociális otthon) is. Ennek a szép, de aligha megfontolt döntésnek a következményeit akkor még senki sem látta a helyi önkormányzatnál.

Ezen intézmények mellett a város fenntartásában volt már akkor 6 általános iskola, és egy fogyatékosok általános iskolája. Az általános iskolák közül kettőt időközben visszaigényelt az egyház. Mindkét helyen fokozatos volt az iskolák átadása. Az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött az egyházi iskolákkal. Általában nagyon jó a kapcsolat az egyházi intézmények és az önkormányzat között, az iskolaigazgatókkal folyamatos az együttműködés. Nem mondható el ugyanez a város magániskolájával kapcsolatban. Az önkormányzat szerint a gödöllői Waldorf iskolának nincs komoly perspektívája a városban, mivel nincs épülete. Jelenleg egy lakóház egyik szintjét bérlik. Amíg nem oldják meg az épület gondját, addig a működési engedélyt csak egy-egy évre kapják meg az önkormányzattól, és együttműködési megállapodás sem született közöttük.

1990-ben – az intézményhálózat kibővülése után – az önkormányzat teljes körű felmérést rendelt el az összes hozzátartozó intézmény épületállagának megállapítására. A több hónapos felmérés végeredménye már jelezte, hogy az átvett intézmények műszaki állapota igencsak válságos. Az említett szakképző intézmény esetében pl. több millió forintos ráfordításra volt kilátás. Az iskola tetőrendszere elavult, emellett a tornatermet, a kollégiumot, valamint a konyhát is fel kellett volna újítani. Az iskola karbantartása korábban nem volt folyamatos, emiatt egyszerre jelentkezett többfajta műszaki gond.

Amikor kiderült, hogy a feltétlenül szükséges felújítás várható költsége 50 és 60 millió forint között van, akkor a polgármester első lépése az volt, hogy kért egy listát az odajáró tanulók lakóhelyéről. Akkor 1270 tanulója volt az iskolának és ebből 398 volt gödöllői lakos. A többiek az ország különböző pontjairól jártak ide. Ez az arány azt mutatta, hogy a régió beiskolázása jóval nagyobb arányt képvisel mint a városé. A felújítás a város 1,5 milliárdos költségvetésének a 10% jelentette volna. Úgy tűnt, hogy ezt az összeget nem tudják biztosítani az alapellátás sérülése nélkül. A kollégium felújítására több variációt is kigondoltak, pl. hogy a megyétől kérnek pénzt vagy azoktól a településektől, ahonnan a gyerekek bejárnak tanulni. A polgármester az érintett települések polgármestereivel is konzultált, de nyilvánvalóvá vált, hogy ők nem akarnak fizetni. Teljesen logikus, miért is fizettek volna, hiszen akkor Gödöllőnek is kellene fizetnie Budapestre járó diákjai után. A települések egy részétől kaptak ugyan némi hozzájárulást, de a többség nem akart fizetni. Utána a polgármester a megyéhez fordult. A megye erre azt válaszolta, hogy csak akkor tudja támogatni az iskolát, ha azt saját tulajdonába kapja. Csak mint tulajdonos szerepeltetheti fejlesztési programjában.

Ezek után kihelyezett önkormányzati testületi ülést rendeztek az iskolában, amelyen az iskola tantestülete is részt vett, és itt úgy határoztak, hogy a fenntartóváltás mindenképpen szükséges. A képviselők több érvet is felhoztak arra, hogy miért kell az intézményt a megyének visszaadni. Csak egy képviselő tiltakozott ellene, azzal érvelve, hogy Gödöllő iskolaváros, az oktatás minden szintje jelen van, és nem lenne jó ettől az iskolától sem megválni. A többség azonban a válasra szavazott. Ugyanakkor a testület azt akarta, hogy a tulajdon, tehát az épületek és berendezések Gödöllő városé maradjanak, és csak a fenntartás joga kerüljön a megyéhez. A helyi önkormányzat úgy vélte, hogy a megye több milliárdos költségvetéséből sokkal biztonságosabban tudja működtetni az iskolát, a település pedig megszabadul egy óriási tehertől. A polgármesternek köszönhető, hogy nemcsak a fenntartást, de a tulajdonjogot is visszakapta a megye. Ez jó az iskolának is és a megyének is. A megye a vagyona után kapja az állami támogatást, az iskolának viszont azért jó, mert a megye gondoskodik az épületfenntartásról is. Ha a tulajdonjog a városnál marad, akkor a megyének szerződést kellett volna kötnie a várossal. Ez zűrösebb és bonyolultabb helyzetet teremtett volna.

Eddigi tapasztalataik alapján a helyi önkormányzat illetékesének az a véleményük, hogy a szakképző intézményeket általában megyei fenntartásba kellene adni, mert a szakképzés regionális kérdés, nem egy település, hanem egy terület igényeihez kell igazodnia. Nem mindegy, hogy Pest megyében hány kőművest képez az iskola. Ugyanakkor a többi átvett intézmény visszaadása szóba sem került. A polgármester a gimnáziumot említi ellenpéldaként. Ott szerinte fordított a helyzet. A gyerekek 80%-a a városból kerül ki, csak 20% jön a környező településről. Ez az arány szerintük elviselhető, mert itt a gödöllői érdekek dominálnak. Az átvett szociális és egészségügyi intézményeket is szeretné megtartani a város, az épületek rossz műszaki állapota ellenére is. Úgy vélik, hogy ezen intézményeknél nagyon fontos, hogy a város legyen a fenntartó. Például a szociális otthonba kerülésnél az önkormányzat a lakóhelyet maximálisan figyelembe veszi. Korábban a megye fenntartásában volt ez az intézmény, és gyakran előfordult, hogy a gödöllőieket más körzetbe utalták át. Most a helyieknek van elsőbbségük.

Az iskola véleménye

A helyi önkormányzatnak a szakképző intézmények fenntartására vonatkozó álláspontjával az érintett iskola is messzemenően egyetért. A különbség csak az, hogy ők ezt már 1990-ben is így vélték, és nem nagy örömmel fogadták a hírt 1990-ben, hogy a megyétől átkerülnek a városhoz. Az iskola igazgatója a lokálpatriotizmus számlájára írta a város akkori döntését. Szerinte az önkormányzat úgy gondolkozott, hogy minél több iskolája van egy településnek, annál rangosabb, vagyis csak presztízs kérdés volt az iskola átvétele. Az iskolát nem kérdezték meg a fenntartóváltásról, a helyi önkormányzat maga döntött, és a visszaadásnál is ugyanígy történt. Az iskola szerint azonban nemcsak az anyagi problémák, hanem a szakmai hozzá nem értés is szerepet játszott a fenntartóváltásban.

1990-ben, a váltást követő első időszakban jó volt a kapcsolat az iskola és az önkormányzat között. Az épületek állapota miatt jelentkeztek az első problémák. Az igazgató szerint komolyabb karbantartásra eddig nem került sor, hiszen ez nem is volt szükséges. Most kezdett elkorhadni és megrozsdásodni az épület szerkezete, így egymás után jöttek a problémák. Hol 100.000 forint kellett, hol sokkal több, és a képviselőtestület állta a kiadást a harmadik évtől kezdve. Ekkor kért az önkormányzat az iskolától kimutatást a tanulók lakóhelyéről. Az iskolában nemrég indult be a fodrászképzés, amely országos beiskolázású, így a tanulók 60–70 településről érkeznek ide. Még Budapestről is ide járnak a külső kerületekben lakók, mivel csak Budán működik egy hasonló profilú iskola. Az önkormányzat következő kérdése az volt, hogy miért tartson fent kollégiumot, amikor azt gödöllőiek nem is veszik igénybe. Ennek aztán az lett a következménye, hogy megromlott a viszony az önkormányzat pénzügyi osztálya és az iskola között. Gyakorlatilag csak a polgármesterrel maradt meg a jó kapcsolat, a képviselőkre a pénzügyi osztálynak igen nagy volt a befolyása. Az igazgató úgy véli, hogy a polgármesterrel való jó viszonynak köszönhető az is, hogy később nagyobb konfliktus nélkül folyt le a válás. A kollégium tetőszerkezete mellett még a következő problémák jelentkeztek: rossz volt a főépület és a tornaterem tetőrendszere valamint egy hónapon belül teljesen elromlott a kollégium fűtése. Ez már sok volt az önkormányzatnak, mindenáron takarékoskodni akart, így olyan szakmai kérdésekbe is beleszóltak, amiből kiderült, hogy egyáltalán nincsenek tisztában a szakképző intézmény működésével. Ilyen szakmai kérdés volt például, hogy csökkenteni akarták a gyakorlatvezetőket, illetve az igazgatóhelyettesek számát. Nem egyeztek bele egy új iskolai tanműhely építésébe sem, arra hivatkozva, hogy azt a pénzt fordítsa az iskola felújításra. Csakhogy azt a pénzt az iskola a Szakképzési Alaptól kapta iskolai tanműhely építésére. Az önkormányzat egyetlen képviselőjének, és a közoktatási iroda egyetlen dolgozójának sem volt korábbról semmiféle szakképzéssel kapcsolatos tapasztalata, hiszen az iroda dolgozói egytől-egyig a tanácsi rendszerből maradtak itt, és csak az általános iskolában folyó munkát ismerik. Nincs az önkormányzatnál egyetlen olyan ember sem, aki értett volna a szakképzéshez.

Az iskola igazgatója korábban is és most is úgy érzi, hogy a szakképző intézményeket a megyei önkormányzatoknak kellene fenntartani, de nem csak a területi igények figyelembe vétele miatt, hanem amiatt is, hogy a megyei önkormányzatoknak megfelelő szakmai háttérük van, ami jellemző a helyi önkormányzatokra. Ennek a véleménynek némileg ellentmond, hogy az intézmény képzési rendszere és szakmastruktúrája a helyi önkormányzat fenntartása alatt alakult át a helyi önkormányzat messzemenő támogatásával és javaslataival. Ezalatt az időszak alatt került bevezetésre a speciális szakiskola és a szakközépiskolai képzésben is új szakmák oktatásába kezdtek. Az önkormányzat a helyi igények, illetve a település fejlesztési koncepciójának figyelembevételével tett javaslatokat a képzési rendszer átalakítására. Így pl. a speciális szakiskolai képzésen belül az önkormányzat javaslatára és anyagi támogatásával vezették be a háziasszonyképzőt. Ezt azzal indokolták, hogy a lányok

továbbtanulása nem megoldott. Ez idáig ugyanis az intézmény főként csak fiús szakmákat oktattott. Ugyanakkor az önkormányzat nem zárkózott el az iskola javaslatától sem.

A szakmai hozzáértésen kívül az iskola a finanszírozás rendszerét, illetve a költségvetés kialakítását is nehezményezte. A helyi önkormányzat úgy véli, hogy az iskola megkapta a normatív támogatást, sőt még azon felül is kapott támogatást az önkormányzattól. Az iskola saját számításai azonban azt mutatták, hogy még a normatív támogatást sem kapták meg. Igazából mégsem ezt sérelmezte az igazgató, hanem a költségvetés összeállításának módját. A helyi önkormányzat alatt az iskolának nem volt beleszólása a költségvetés kialakításába, velük csak a tényeket közölték, ráadásul irreális elvárásokat támasztottak velük szemben. Az igazgató méltatlankodva fogadta pl., hogy a kollégium bérbeadásából az iskolának évente három millió forintot kellett kitermelnie.

A megyei fenntartásban lévő intézményeknél másként folyik a költségvetés megtervezése. Itt az iskolának nagyobb a beleszólási joga. A tervezet megbeszélése először iskolai szinten zajlik, az iskola saját maga készíti elő a költségvetését. Ezután kerül sor a megyével való egyeztetésre, először egy kétoldali egyeztetés történik, majd az összes iskola részvételével döntenek a végső megoldásról. Természetesen a pénz itt sem több, mint bárhol másutt, de az iskola döntheti el, hogy miről tud lemondani az elkövetkezendő évben, és mi az, amit mindenképpen meg akar csinálni.

A fenntartóváltás csak a tantestületnek okozott anyagi veszteséget. A váltás időszakában történt a közalkalmazotti bérkategória-rendezés. Olyan szerencsétlen helyzet alakult ki, hogy a város még nem rendezte a pedagógusok bérét, a megye pedig már átsorolta a hozzá tartozó iskolák béreit. A városnál csak a diplomák száma után ítéltek meg az F kategóriát, a megyénél viszont a jó munkát is figyelembe vették. Az elbírálást a város végezte, ám a fizetést már a megye utalta ki. Így az F kategóriába sorolás a tanárok számára kedvezőtlenül végződött.

Kilátások

A megyei önkormányzat a szakképző intézmények megyei fenntartása mellett érvel. Szerintük a megyénél teremthető meg az irányításhoz szükséges szakmai háttér, és a megye akkor tud igazán koordinálni (létszámok, szakmák tekintetében), ha egy kézben van minden iskola. Ugyanakkor saját helyzetük megítélésében igencsak borúlátók. Az elmúlt években is jelenleg is mindkét minisztérium (művelődési és munkaügyi) mostohagyermekként kezelte a megyéket. Kapcsolataik teljesen az informális szférába szorultak. Erre példa, hogy a Munkaügyi Minisztérium az elmúlt négy évben egyetlen tájékoztatót sem tartott számukra, és a rendezvényeikre sem kaptak meghívót. A megyei önkormányzatok nagy vetélytársa a TOK. A TOK-ok létrehozását elhibázott lépésnek tartják, mivel a TOK-okra ruházott feladatokat a megyei pedagógiai intézetek és a megyei önkormányzatok is el tudták volna látni, hiszen ezen intézmények megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel rendelkeznek. Úgy látják, hogy most a pedagógiai intézetek a TOK-októl visszakapják a feladatok egy részét, és a TOK-okat regionális vizsgaközpontokká kívánják átalakítani. Ez a feladatkör eddig a megyéhez tartozott. Tehát nemhogy bővülne a feladatköre a megyének, hanem még további funkciókat vesznek el tőlük.

Az iskola szeretné továbbfejleszteni a szakközépiskolai képzést, a következő tanévtől két újabb szakmát indítanak be. Emellett egy új tanműhely felépítése után a világbanki képzésbe is szeretnének bekapcsolódni.

Fehérvári Anikó